

**SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
IX KADENCJA**

Warszawa, dnia 27 lipca 2017 r.

Druk nr 577

**KOMISJA PRAW CZŁOWIEKA,
PRAWORZĄDNOŚCI I PETYCJI**

**Pan
Stanisław KARCZEWSKI
MARSZAŁEK SENATU
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Na podstawie art. 76 ust. 1 Regulaminu Senatu Komisja Praw Człowieka, Praworządności i Petycji wnosi o podjęcie postępowania w sprawie inicjatywy ustawodawczej dotyczącej projektu ustawy

o zmianie ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej.

Do reprezentowania Komisji w dalszych pracach nad tym projektem ustawy upoważniony jest senator Michał Seweryński.

W załączeniu przekazuję projekt ustawy wraz z uzasadnieniem.

Przewodniczący Komisji
Praw Człowieka, Praworządności i Petycji
(-) Robert Mamątow

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej

Art. 1. W ustawie z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz. U. z 2017 r. poz. 862) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 1 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Państwo sprawuje mecenat nad działalnością kulturalną polegający na wspieraniu i promocji twórczości, edukacji i oświaty kulturalnej, działań i inicjatyw kulturalnych, a także opieki nad zabytkami i ochrony dziedzictwa narodowego w Rzeczypospolitej Polskiej i za granicą.”;

2) w art. 21:

a) po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Organizatorzy, o których mowa w ust. 1, mogą na podstawie umowy zawartej z podmiotem prowadzącym działalność w zakresie ochrony lub upowszechniania polskiego dziedzictwa narodowego utworzonym na podstawie prawa obcego tworzyć instytucje kultury z siedzibą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.”,

b) w ust. 3 wyrazy „ust. 1 i 2” zastępuje się wyrazami „ust. 1–2a”,

c) w ust. 5 wyrazy „ust. 2” zastępuje się wyrazami „ust. 2 i 2a”;

3) w art. 25 w ust. 1 wyrazy „art. 21 ust. 1 pkt 1 i ust. 2” zastępuje się wyrazami „art. 21 ust. 1 pkt 1, ust. 2 i 2a”;

4) w art. 26 w ust. 1 wyrazy „art. 21 ust. 1 i 2” zastępuje się wyrazami „art. 21 ust. 1–2a”.

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

1. Potrzeba i cel wydania ustawy oraz rzeczywisty stan w dziedzinie, która ma być unormowana

Ochrona dziedzictwa narodowego jest jednym z podstawowych zadań państwa i obejmuje całość spuścizny kulturowej i historycznej Rzeczypospolitej Polskiej niezależnie od tego, czy znajduje się ona na terytorium kraju, czy też poza jego granicami.

Historia naszego państwa, a w szczególności zabory, zmiany granic, emigracje powojenne, wojenne i polityczne, a także ekonomiczne w XIX-XX wieku przyczyniły się do tego, że znaczna część dziedzictwa kulturowego powstała lub znalazła się poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej. Emigracja polska stworzyła szereg instytucji, które zachowały ciągłość istnienia i kontynuują działalność polegającą na sprawowaniu opieki nad spuścizną kulturową i historyczną, gromadzeniu dziedzictwa narodowego, jego upowszechnianiu oraz prowadzeniu działalności kulturalnej. Instytucje te często borykają się z trudnościami finansowymi i istnieje obawa, że z tego powodu będą zmuszone do zaprzestania prowadzonej działalności.

W świetle obowiązujących przepisów podmioty prowadzące działalność w wyżej wymienionym zakresie, w tym między innymi zrzeszone w Stałej Konferencji Muzeów, Archiwów i Bibliotek Polskich na Zachodzie, mogą ubiegać się o udzielenie pomocy finansowej na realizację konkretnych programów za pośrednictwem podmiotów krajowych czyli organizacji pozarządowych i innych podmiotów uprawnionych do prowadzenia działalności pożytku publicznego, w trybie postępowania konkursowego. Wsparcie to udzielane w ramach dotacji celowej między innymi przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Ministerstwo Spraw Zagranicznych, a także Senat, jest niewystarczające.

Jedną z form ochrony dziedzictwa narodowego jest prowadzenie działalności kulturalnej na zasadach przewidzianych w ustawie z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz. U. z 2017 r. poz. 862). Ustawa ta przewiduje, że w celu prowadzenia działalności kulturalnej ministrowie oraz kierownicy urzędów centralnych, a także jednostki samorządu terytorialnego mogą powoływać do życia instytucje

kultury będące osobami prawnymi. Mają one status instytucji publicznych i należą do sektora finansów publicznych.

Na gruncie ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej nie jest jednak możliwe zapewnienie stałej pomocy finansowej dla polskich instytucji kultury, które znajdują się za granicą, a ich ranga i charakter nie pozostawia wątpliwości co do konieczności zaangażowania państwa polskiego w zagwarantowanie ich trwałości, sprawowania nad nimi opieki i udostępniania ich zasobów, zarówno społeczeństwu polskiemu (w kraju i za granicą), jak i społeczności zagranicznej.

W związku z powyższym projekt nowelizacji ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej ma na celu stworzenie ram instytucjonalnych, które umożliwiłyby zapewnienie stałych źródeł finansowania instytucjom, które zostały utworzone na podstawie prawa obcego i prowadzą działalność w zakresie ochrony lub upowszechniania polskiego dziedzictwa narodowego.

2. Różnica pomiędzy dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym

Na podstawie art. 21 ust. 2 ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej ministrowie oraz kierownicy urzędów centralnych oraz jednostki samorządu terytorialnego (organizator) mogą na podstawie umowy zawartej z osobą fizyczną, osobą prawną lub jednostką organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej tworzyć instytucje kultury. W umowie tej strony określają wielkość środków wnoszonych przez każdą z nich, niezbędnych do prowadzenia działalności przez instytucję kultury. Ponadto strony określają w umowie uprawnienia podmiotu zawierającego umowę z organizatorem odnośnie do treści statutu, powołania dyrektora oraz likwidacji instytucji kultury.

Projekt przedmiotowej ustawy ma na celu umożliwienie tworzenia przez ministrów oraz kierowników urzędów centralnych, a także jednostki samorządu terytorialnego państwowych oraz samorządowych instytucji kultury na podstawie umowy zawartej z podmiotem utworzonym na podstawie prawa obcego, który prowadzi działalność w zakresie ochrony lub upowszechniania polskiego dziedzictwa narodowego. Projekt przewiduje, że siedziba tego rodzaju instytucji kultury będzie się znajdowała na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Utworzona w ten sposób instytucja kultury będzie stanowiła jeden z elementów sektora finansów publicznych, a tym samym będzie miała zapewnione źródła finansowania w budżecie państwa.

W konsekwencji proponowanych rozwiązań doprecyzowano szereg przepisów, które regulują zasady działania instytucji kultury, tak aby te regulacje mogły być stosowane analogicznie w przypadku instytucji kultury tworzonych w drodze umowy z zagranicznym podmiotem prowadzącym działalność w zakresie ochrony lub upowszechniania polskiego dziedzictwa narodowego.

W szczególności doprecyzowano, aby do tego rodzaju instytucji kultury mogły być stosowane przepisy dotyczące konieczności określenia przez strony w umowie o powołaniu instytucji kultury wielkości środków wnoszonych przez każdą z nich, niezbędnych do prowadzenia działalności przez instytucję kultury (art. 21 ust. 3), a także określenia uprawnień podmiotu zawierającego umowę z organizatorem odnośnie do treści statutu, powołania dyrektora oraz likwidacji instytucji kultury (art. 21 ust. 5).

Ponadto w przypadku likwidacji instytucji kultury utworzonej w powyższym trybie podmioty, które ją utworzyły, będą przejmowały zobowiązania i wierzytelności, przy czym odpowiedzialność za zobowiązania jest solidarna. W tym celu doprecyzowano art. 25 ust. 1.

Dzięki zmianie art. 26 ust. 1 organizator będzie mógł przekazać odpłatnie lub w wyjątkowych przypadkach nieodpłatnie składniki mienia zlikwidowanej instytucji kultury osobie prawnej lub fizycznej w celu prowadzenia działalności kulturalnej, chyba że umowa o powołaniu instytucji kultury stanowiłaby inaczej.

Niezależnie od powyższego projekt zawiera propozycję zmiany art. 1 pkt 2 w celu rozszerzenia mecenatu państwa nad działalnością kulturalną o ochronę dziedzictwa narodowego poza granicami naszego kraju.

3. Założenia projektów podstawowych aktów wykonawczych

Projekt nie wymaga wydania aktów wykonawczych.

4. Oświadczenie o zgodności projektu ustawy z prawem Unii Europejskiej

Przedmiot projektowanej regulacji jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

<p>Tytuł projektu: Ustawa o zmianie ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej</p> <p>Przedstawiciel wnioskodawcy: senator Michał Seweryński</p> <p>Osoby odpowiedzialne za projekt w Biurze Legislacyjnym: Danuta Drypa, legislator, tel. 22 694 9192 Marian Fałek, ekspert ds. OSR, tel. 22 694 9097</p>	<p>Data sporządzenia: 27 lipca 2017 r.</p> <p>Źródło: inicjatywa komisji senackiej</p> <p>Nr druku: 577</p>
--	--

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Na przestrzeni wieków polska emigracja stworzyła za granicą szereg instytucji, które przetrwały i nadal kontynuują działalność polegającą na sprawowaniu opieki nad zabytkami i polskim dziedzictwem narodowym. Instytucje te często borykają się z trudnościami finansowymi i istnieje ryzyko zaprzestania ich działalności, w konsekwencji nastąpiłoby zakończenie korzystnej dla Polski działalności prowadzonej przez te podmioty związanej z promocją kultury polskiej. Istota problemu polega na tym, że zgodnie z obowiązującymi przepisami tj. *ustawą z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej* instytucjom tym nie można udzielić dotacji z budżetu państwa na finansowanie wydatków bieżących, gdyż działają poza granicami Polski.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

W celu umożliwienia udzielania wsparcia instytucjom, które zajmują się opieką nad zabytkami i polskim dziedzictwem narodowym znajdującym się za granicą proponuje się dokonanie nowelizacji *ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej* polegającej na dodaniu zapisu, który umożliwi sprawować mecenat państwu polskiemu polegający na wspieraniu i promocji twórczości, edukacji i oświaty kulturalnej, działań i inicjatyw kulturalnych, a także opieki nad zabytkami i ochrony dziedzictwa narodowego również za granicą. Ponadto w projekcie ustawy wprowadza się zapis, który umożliwi ministrom, kierownikom urzędów centralnych, jednostkom samorządu terytorialnego tworzyć instytucje kultury z podmiotem utworzonym na podstawie prawa obcego i prowadzącym działalność w zakresie ochrony lub upowszechniania polskiego dziedzictwa narodowego.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Ministrowie			Uzyskują możliwość utworzenia instytucji kultury z siedzibą na terytorium RP, z podmiotem utworzonym na podstawie prawa obcego i prowadzącym działalność w zakresie ochrony lub upowszechniania polskiego dziedzictwa narodowego.
Kierownicy Urzędów Centralnych			Uzyskują możliwość utworzenia instytucji kultury z siedzibą na terytorium RP, z podmiotem utworzonym na podstawie prawa obcego i prowadzącym działalność w zakresie ochrony lub upowszechniania polskiego dziedzictwa narodowego.
Jednostki samorządu terytorialnego			Uzyskują możliwość utworzenia instytucji kultury z siedzibą na terytorium RP, z podmiotem utworzonym na podstawie prawa obcego i prowadzącym działalność w zakresie ochrony lub upowszechniania polskiego dziedzictwa narodowego.
Instytucje Kultury			Możliwość uzyskania wsparcia działalności związanej z opieką zabytków i ochroną dziedzictwa narodowego znajdującego się za granicą.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z ..... r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)
Dochody ogółem												
budżet państwa												
JST												
pozostałe jednostki (oddzielnie)												
Wydatki ogółem												
budżet państwa												
JST												
pozostałe jednostki (oddzielnie)												
Saldo ogółem												
budżet państwa												
JST												
pozostałe jednostki (oddzielnie)												

Źródła finansowania	Budżet państwa.
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Przedmiotowa regulacja będzie oddziaływała na wydatki sektora finansów publicznych, gdyż umożliwi państwu sprawować mecenat nad działalnością kulturalną polegający na wspieraniu i promocji twórczości, edukacji i oświaty kulturalnej, działań i inicjatyw kulturalnych, a także opieki nad zabytkami i ochroną dziedzictwa narodowego znajdującego się również za granicą. Jednakże na obecnym etapie sporządzania oceny skutków regulacji wzrostu wydatków sektora finansów publicznych z tego powodu nie można dokładnie oszacować, gdyż wzrost wydatków zależeć będzie od czynników, których parametry nie są na tym etapie procesu legislacyjnego znane np.: liczby podmiotów, którym będzie udzielone wsparcie, kategorii wydatków i skali pokrywania kosztów. Przedmiotowa ustawa nie będzie oddziaływała na dochody sektora finansów publicznych dlatego regulacja będzie powodowała zwiększenie ujemnego salda sektora finansów publicznych.

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe.

		Skutki							
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)	
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z ..... r.)	duże przedsiębiorstwa	0	0	0	0	0	0	0	
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	0	0	0	0	0	0	0	
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	0	0	0	0	0	0	0	
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Brak wpływu.							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Brak wpływu.							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	Brak wpływu.							
Niemierzalne									

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	
--	--

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu. nie dotyczy

Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).

 tak
 nie
 nie dotyczy zmniejszenie liczby dokumentów
 zmniejszenie liczby procedur
 skrócenie czasu na załatwienie sprawy
 inne: zwiększenie liczby dokumentów
 zwiększenie liczby procedur
 wydłużenie czasu na załatwienie sprawy
 inne:

Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.

 tak
 nie
 nie dotyczy

Instytucje kultury będą musiały wypełniać dodatkowe zadania związane ze składaniem sprawozdań z działalności instytucjom nadzorującym.

9. Wpływ na rynek pracy.

Brak wpływu.

10. Wpływ na pozostałe obszary. środowisko naturalne
 sytuacja i rozwój regionalny
 inne: zabytki i ochronę dziedzictwa narodowego demografia
 mienie państwowe informatyzacja
 zdrowie

Omówienie wpływu

Mecenat państwa poprzez udzielanie wsparcia instytucjom kultury sprawującym opiekę i ochronę dziedzictwa narodowego pozostającego za granicą spowoduje kontynuowanie przez te podmioty promocji kultury polskiej w świecie.

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego.

Przepisy projektu będą miały zastosowanie od dnia jego wejścia w życie.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Ewaluacja projektu regulacji powinna być prowadzona systematycznie na podstawie informacji, które będą zamieszczane w przedkładanych przez te podmioty sprawozdaniach. Jednym ze wskaźników, który może zostać wykorzystany w celu dokonywania porównań ich działalności może być np. relacja, która wyraża liczbę osób korzystających w ciągu roku z usług danej instytucji do kwoty dotacji udzielonej temu podmiotowi.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.).

Brak

.....
Tłoczono z polecenia Marszałka Senatu
.....